

การถอดบทเรียนการวิจัย และประเมินผลการดำเนิน กระบวนการสมัชชาคุณธรรม ปีงบประมาณ 2558

THE LESSON LEARNED AND EVALUATION OF MORAL ASSEMBLY IN THE FISCAL YEAR 2015

นิติพล ธาระรูป*

Nitiphol Thararoop*

ณัฐวดี ลิ้มเลิศเจริญวานิช**

Natthavadee Limledjalearnvanit**

* อาจารย์ประจำ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

* Lecturer, Faculty of Public Administration, Dhurakij Pundit University

* Email: nitiphol.tha@dpu.ac.th

** นักวิจัยอิสระ

** Independent Researcher

** Email: nutthawadee680@gmail.com

บทคัดย่อ

การถอดบทเรียนการวิจัย และประเมินผลการดำเนินงานกระบวนการสมัยชาคุณธรรม ปีงบประมาณ 2558 มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อประเมินผลการจัดงานสมัยชาคุณธรรมระดับจังหวัด และสมัยชาคุณธรรมประเทศไทยครั้งที่ 7 ปีงบประมาณ 2558 และ 2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม และในภาพรวม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ กลุ่มเครือข่าย 7 เครือข่าย ผู้เข้าร่วมงานสมัยชาคุณธรรมประเทศไทยครั้งที่ 7 จำนวน 2,000 คน และผู้เข้าร่วมงานสมัยชาคุณธรรมคุณธรรม 4 จังหวัดนำร่อง จังหวัดละ 500 คน ใช้แบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. การประเมินผลการจัดงานสมัยชาคุณธรรมระดับจังหวัด และสมัยชาคุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ในด้านประสิทธิผล ได้แก่ การจัดงานสมัยชาคุณธรรมได้ช่วยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการขยายผลการสร้างคุณธรรม ในด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดงานสมัยชาคุณธรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ในด้านกระบวนการ ได้แก่ การให้หน่วยงานเข้าร่วมงานสมัยชาคุณธรรมอย่างทั่วถึง และมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานสมัยชาคุณธรรม ด้านความสำเร็จ ได้แก่ งานสมัยชาคุณธรรมสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย กระตุ้นให้สังคมเกิดการตื่นตัวด้านคุณธรรม และด้านผู้เข้าร่วมงานสมัยชาคุณธรรมมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการ กระบวนการจัดงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และผลลัพธ์ของงานสมัยชาคุณธรรม

2. การวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม และในภาพรวมพบว่า เครือข่ายการศึกษา เครือข่ายสื่อมวลชน เครือข่ายศาสนา เครือข่ายชุมชน เครือข่ายธุรกิจ เครือข่ายองค์กรภาครัฐ และเครือข่ายการเมือง ทุกเครือข่ายมีกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ

กล่าวโดยสรุป ประจำปีงบประมาณ 2558 ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยพิจารณาจากผู้เข้าร่วมงานสมัยชามีความตระหนักถึงประเด็นคุณธรรมและองค์กรภาคี 7 กลุ่มเครือข่าย และการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่จังหวัดและภาคได้นำแผนฯ ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรง โดยส่วนใหญ่มีการกำหนดโครงการและแนวทางการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน โดยบางองค์กรมีภารกิจหรือแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม รูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมเป็นการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร และส่วนใหญ่มีความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ในโครงการ และมีแนวทางการขยายผลโดยเครือข่ายองค์กรภาคีมีกลุ่มเป้าหมายเดิมกลุ่มเป้าหมายใหม่ โดยเน้นไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน

คำสำคัญ: คุณธรรม แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ สมัยชาคุณธรรม

Abstract

The Lesson Learned and Evaluation of Moral Assembly in the Fiscal Year 2015 aimed 1) to assess process of Provincial Moral Assembly and the 7th National Moral Assembly in the Fiscal Year 2015, and 2) to evaluate the impact of 7 networking groups' activities based on National Integrity Plan. This research was a mixed methods approach, qualitative and quantitative approaches. The population of this study consisted of 7 networking groups, 2,000 participants of National Moral Assembly and 500 participants of each Provincial Moral Assembly, 4 provinces. The instruments included the interview, project reports, observation and questionnaires used for participants.

The results showed as follow:

1) The results of evaluation of Provincial Moral Assembly and the 7th National Moral Assembly in the fiscal year 2015 were as follows: effects including knowledge exchange and expand moral network, efficiency including achievement and worthwhileness, process including complement and purpose related, achievement including cooperation and moral attentiveness, and satisfaction including administration, process, public relations, and result were overall at high level.

2) The results of evaluated 7 networking groups' activities based on National Integrity Plan A.D. 2014-2016, i.e., educational group, media group, religious group, community group, business group, public group and political group, found that all networks process based on the strategies in the National Integrity Plan.

In conclusion, the result of evaluation of Moral Assembly in the Fiscal Year 2015, moderately success, considered from participants were stimulated the moral issues and 7 networks promoted moral and integrity through various activities. They used the National Integrity Plan to lead their projects. Some of them had their own moral mission and strategies. They also promoted the integrity both inside and outside organizations, and totally succeed. Besides, most of organizations have planned to promote it through original groups, new targeted groups, especially child and youth.

Keywords: Moral, National Integrity Plan, Moral Assembly

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยต้องเผชิญกับปัญหาด้านคุณธรรม เช่น ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ในวงราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เช่น การทุจริตในการสอบ การเกิดค่านิยมยอมรับหากได้ประโยชน์จากการทุจริตการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา ภาครัฐจึงจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 มีภารกิจด้านการส่งเสริมคุณธรรม ในสังคมไทย การเป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณธรรม และการสร้างความรู้ด้านคุณธรรมให้กับประชาชนและบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร และเครือข่ายต่างๆ ทั้ง 7 กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เครือข่ายการเมืองท้องถิ่น เครือข่ายศาสนา เครือข่ายการศึกษา เครือข่ายธุรกิจ เครือข่ายสื่อมวลชน และเครือข่ายชุมชน

สำหรับในปี พ.ศ. 2558 นับเป็นอีกวาระหนึ่งของการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ภายใต้แนวคิด “รวมพลังขับเคลื่อนสังคมคุณธรรมสู่การปฏิรูป” ในระหว่างวันที่ 25-26 มีนาคม พ.ศ. 2558 ณ โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการ และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร เพื่อรวมพลังเครือข่ายคุณธรรม และร่วมกันเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนาประเด็นด้านคุณธรรมเป็นนโยบายสาธารณะและขับเคลื่อนคุณธรรมลงไปในระดับพื้นที่ด้วยการใช้จังหวัดเป็นฐานขับเคลื่อนคุณธรรม หรือ จังหวัดคุณธรรม เพื่อขยายผลไปถึง 76 จังหวัด ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จึงดำเนินการจัดสัปดาห์คุณธรรมในระดับจังหวัด เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาจังหวัดคุณธรรมซึ่งขับเคลื่อนในจังหวัดคุณธรรมนำร่อง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี จังหวัดพิจิตร จังหวัดพัทลุง และจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยเกิดความสนใจต่อการประเมินผลการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมระดับจังหวัด และสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปีงบประมาณ 2558 ในด้านระบบบริหารจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ระดับความสำเร็จ และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 และระดับจังหวัดเป็นอย่างไร และผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม และในภาพรวมเป็นอย่างไร เพื่อสร้างสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินผลการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมระดับจังหวัด และสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปีงบประมาณ 2558 ในด้านระบบบริหารจัดการกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ระดับความสำเร็จ และความพึงพอใจ

2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม และในภาพรวม

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557-2559

แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557-2559 มีวิสัยทัศน์คือ “สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความซื่อตรงโปร่งใส” ให้ทุกภาคส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมคิดร่วมกำหนด และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แผนฯ ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1. เพื่อให้สังคมมีความซื่อตรงโปร่งใสในการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม 2. เพื่อให้สังคมมีธรรมาภิบาล และ 3. เพื่อให้สังคมเป็นสังคมที่เคารพให้เกียรติต่อกัน (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2554, น.1) และขับเคลื่อนแผนฯ ด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1. การส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรงในสถาบันหลักของสังคม 2. การสร้างวัฒนธรรม และคุณค่าของคุณธรรมความซื่อตรงในสังคมไทย และ 3. การเสริมพลังเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรง

เมื่อปี 2557 ที่ผ่านมา แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557-2559 ได้ถูกนำมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนคุณธรรมของเครือข่ายองค์กรภาคีจำนวน 26 หน่วยงาน และถูกใช้เป็นแนวส่งเสริมคุณธรรมของกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม พบว่า องค์กรภาคี 22 องค์กรได้นำแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม ได้แก่ เครือข่ายการศึกษา เครือข่ายสื่อมวลชน เครือข่ายศาสนา เครือข่ายชุมชน เครือข่ายธุรกิจ เครือข่ายองค์กรภาครัฐ และเครือข่ายการเมือง มีกระบวนการการดำเนินงานขับเคลื่อนสอดคล้องตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาความซื่อตรง (นิตีพล ธาระรูป, 2559,น.1)

สมัชชาคุณธรรม

สมัชชาคุณธรรมเป็นพื้นที่สำหรับเครือข่ายองค์กรภาคี ภาคประชาสังคม ประชาชน หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การเสอนนโยบายสาธารณะ (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2556, น.1) โดยมีขั้นตอน ได้แก่ 1. คณะกรรมการจัดสมัชชา ทำหน้าที่ดูแลงานด้านการจัดสมัชชาคุณธรรม ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการ/กำหนดประเด็นการจัดสมัชชาคุณธรรม แนวทางการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ 2. การจัดสมัชชาคุณธรรมระดับพื้นที่ที่เป็นเวทีสาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ 3. การจัดสมัชชาคุณธรรมระดับชาติเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ลังเคราะห์ ถอดบทเรียนจากข้อเสนอที่ได้จากสมัชชาคุณธรรมระดับจังหวัด และมีการจัดนิทรรศการสร้างเสริมคุณธรรม และนำผลจากการถอดบทเรียนนำไปใช้ในภาคส่วนต่างๆ และ 4. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นผู้สนับสนุนประสานงานให้เกิดการจัดสมัชชาคุณธรรมระดับประเทศและระดับจังหวัด

การดำเนินงานการจัดสมัชชาคุณธรรมในครั้งที่ผ่านมา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ให้ความสำคัญของกระบวนการสมัชชาในฐานะกลไกขับเคลื่อนคุณธรรมของประเทศ เพื่อการสร้างกระแสคุณธรรมอย่างมีพลังและต่อเนื่อง โดยการจัดงานสมัชชาคุณธรรมได้ถูกจัดขึ้นทั้งหมด 7 ครั้ง ดังนี้ (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2556)

1. งานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 1 จัดขึ้น ระหว่าง วันที่ 28-30 ตุลาคม 2548 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ภายใต้แนวคิดหลัก “ร่วมแรงแข่งขัน ร่วมกันทำดี” เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและระดมความคิด ความร่วมมือ ตลอดจนเชื่อมโยงให้กลุ่ม องค์กร และประชาชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณธรรมจากทุกภาคส่วนในสังคมได้มีโอกาสเชื่อมประสานเครือข่ายคุณธรรม เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงามสู่สังคมไทย ผลการประชุมสมัชชาได้จัดทำเป็นคำประกาศเจตนารมณ์รวม 10 ประการ มอบต่อนายกรัฐมนตรีในวันเปิดการประชุม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล, และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, 2549)

2. งานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรมครั้งที่ 2 มีแนวคิดหลัก คือ “ถึงเวลา...คุณธรรม นำสังคมไทย สู่การสร้างสังคม รู้ รัก สามัคคี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในสังคมทำความดีกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว และมีส่วนร่วมการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคม รวมทั้งมีการนำเสนอผลงานของศูนย์คุณธรรมและเครือข่ายคุณธรรมแก่สาธารณชน โดยแบ่งกิจกรรมหลักๆ ออกเป็น 2 ส่วนคือ สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรม โดยมีการจัดงานในวันที่ 26-28 มกราคม พ.ศ. 2549 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีการประชุมจัดทำปฏิญญาคุณธรรมว่าด้วยการสร้างสังคม “รู้ รัก สามัคคี” รวม 4 ประการ มอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในวันปิดประชุม (อรทัย อาจอ่ำ, ครรชิต ปิตะกา, รัตใจ เปี้ยแก้ว, พิพัฒน์ เพชรจิโรจน์, ประมวล บุญมา, และสุชาติ นกอยู่, 2550)

3. งานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 3 จัดขึ้น ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพคเมืองทองธานี ในวันที่ 25-27 มกราคม พ.ศ. 2551 ภายใต้แนวคิด “รู้ รัก สามัคคีวิถีไทย” ซึ่งเป็นสมัชชาคุณธรรมอย่างเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรก โดยการจัดงานแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือการจัดสมัชชาคุณธรรมและตลาดนัดคุณธรรมระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค การค้นหาพัฒนาพื้นที่ต้นแบบคุณธรรม ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จระดับดี เกิดคำประกาศเจตนารมณ์จากระดับจังหวัดและ

ระดับภูมิภาค จังหวัดทั้ง 4 ภูมิภาคมีพื้นที่ต้นแบบคุณธรรม มีคนดี มีความดีเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาขยายผลพื้นที่ต้นแบบคุณธรรม

4. งานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 4 จัดขึ้น ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี ในวันที่ 30 กรกฎาคม - 1 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ภายใต้แนวคิด “ฝ่าวิกฤตด้วยธุรกิจคุณธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์การจัดงานเพื่อร่วมแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันที่สะท้อนถึงรากเหง้าของปัญหาจากโลกาภิวัตน์ร่วมสมัย รูปแบบการจัดงานเป็นเวทีสาธารณะสำหรับนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการสร้างธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ และเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานสร้างธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ

5. งานสมัชชาคุณธรรม เชียงประเด็น 7 ประเด็น จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2553 เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจาก การมีส่วนร่วมทั้งจากเครือข่ายองค์กรภาคีด้านคุณธรรมจริยธรรม ภาคประชาสังคม ประชาชน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีนโยบายสาธารณะและการทำงานในด้านต่างๆ อย่างมีคุณธรรมจากทุกภาคส่วน โดยการจัดงานในปี 2553 มุ่งเน้นในเรื่องความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียง โดยมีแนวคิด “ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อ พอเพียง” ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ คือ แผนพัฒนาความซื่อตรงในภาครัฐ และองค์กรต้นแบบความซื่อตรงในภาครัฐ 27 องค์กร

6. งานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 5 จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2554 เป็นการดำเนินงานขยายผลต่อเนื่องของการนำแผนปฏิบัติการและปฏิญญาคุณธรรม ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานโครงการสมัชชาคุณธรรมในปีที่ผ่านมาของ 6 เครือข่าย มาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยจัดขึ้นภายใต้แนวคิด “สร้างชาติโปร่งใส สร้างไทยซื่อตรง” ผลลัพธ์ที่ได้ คือแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 (แผน 5 ปี)

7. งานสมัชชาคุณธรรมระดับพื้นที่/จังหวัด และสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 6 จัดขึ้น พ.ศ. 2555-2556 จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “สร้างชาติโปร่งใส สร้างไทยซื่อตรง” และ “สร้างชาติ สร้างไทยสร้างใจซื่อตรง” เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมคุณธรรม ความดี การสร้างกลไกขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ผลลัพธ์ที่ได้คือ เกิดการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรง สู่การปฏิบัติในหน่วยงาน/องค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

8. งานสมัชชาคุณธรรมเชิงประเด็นระดับภาค ในปี พ.ศ. 2557 จัดขึ้นโดยความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สมัชชาคุณธรรมโดยประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายหลัก 7 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายสื่อมวลชน เครือข่ายศาสนา เครือข่ายชุมชน เครือข่ายธุรกิจ เครือข่ายการเมือง เครือข่ายองค์กรภาครัฐ และเครือข่ายการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมสมัชชาคุณธรรมในจังหวัดน่าน ร้อย 12 จังหวัด 4 ภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ กรุงเทพฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดตรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดยะลา องค์กรที่เป็นภาคีร่วมขับเคลื่อนงาน รวม 270 องค์กร ทำให้เกิดปฏิญญาคุณธรรม 6 ข้อ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้วิธีการแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาตั้งแต่เดือนมีนาคม-กันยายน พ.ศ. 2558 มีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. การประเมินผลการจัดงานสมัชชาคุณธรรมระดับจังหวัด และสมัชชาคุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปีงบประมาณ 2558 มีประเด็นในการประเมิน 1. ประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านการสื่อสาร 2. ประสิทธิผล ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาด้านคุณธรรม และความคาดหวังของการเข้าร่วมงาน 3. กระบวนการ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานสมัชชาคุณธรรมและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4. ความสำเร็จ ได้แก่ การสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย การรับรู้ต่อการดำเนินงานของกิจกรรมที่ทำให้สังคมตื่นตัวด้านคุณธรรม และการนำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรม

ในพื้นที่ 5. ความพึงพอใจ ได้แก่ การบริหารจัดการ กระบวนการจัดงาน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของการจัดงาน และความพึงพอใจในภาพรวม

การจัดสัมมนาคุณธรรมประเทศไทยครั้งที่ 7 (ระดับชาติ) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 25-26 มีนาคม 2558 ณ โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะมีผู้เข้าร่วมงาน 2,000 คน คณะผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างด้วยตารางสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 427 คน

ในการจัดเวทีสัมมนาคุณธรรมคุณธรรม 4 จังหวัดนำร่องได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) กับผู้เข้าร่วมงานสัมมนาคุณธรรมในแต่ละจังหวัด ซึ่งมีผู้เข้าร่วมงานจังหวัดละ 500 คน คณะผู้วิจัยจึงใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 217 คน ดังนี้

1. จังหวัดราชบุรี เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ณ ชุมชนบ้านดอยดิน อ.เมือง และครั้งที่ 2 วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 ณ ศูนย์ธรรมชาติบ้านป่า อ.โพธาราม เก็บข้อมูลได้จำนวน 217 คน
2. จังหวัดบุรีรัมย์ เก็บข้อมูลวันที่ 24-25 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ณ หอประชุมศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ อ.เมือง เก็บข้อมูลได้จำนวน 217 คน
3. จังหวัดพัทลุง เก็บข้อมูลวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2558 ณ วัดลานชะชะ ตำบลนาขยาด อ.ควนขนุน เก็บข้อมูลได้จำนวน 217 คน
4. จังหวัดพิจิตร เก็บข้อมูลวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2558 ณ โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อ. บางมูลนากเก็บข้อมูลได้จำนวน 217 คน

เมื่อได้ข้อมูลครบทั้ง 4 จังหวัดข้อมูลจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตการณ์เพื่อเก็บข้อมูลการจัดกิจกรรม ได้แก่ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ผลลัพธ์ และประเด็นที่น่าสนใจของการจัดกิจกรรม ในส่วนของการสัมภาษณ์ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informant Interviews) เก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็น เหตุผลการเข้าร่วมงาน ความคาดหวัง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ความคิดเห็นต่องานในภาพรวม และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สำหรับการประเมินผลการจัดงานสัมมนาคุณธรรมระดับจังหวัด ในด้านระบบบริหารจัดการ กระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ระดับความสำเร็จ และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานสัมมนาคุณธรรม คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับการแปลผล คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลผลของ Best (1977, pp.179-180) มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. เครือข่ายธุรกิจ 2. เครือข่ายสื่อมวลชน 3. เครือข่ายการเมืองท้องถิ่น 4. เครือข่ายศาสนา 5. เครือข่ายชุมชน 6. เครือข่ายการศึกษา 7. เครือข่ายองค์กรภาครัฐ และกิจกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติในภาพรวม โดยคณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานผลการดำเนินงาน และเอกสารประกอบการประชุมเครือข่าย โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การประเมินผลประเมินผลการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปีงบประมาณ 2558

1. ด้านประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) ในประเด็นการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทยมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและทั่วถึง ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสมชัดเจนและเป็นไปตามแผน/วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมมีประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่าย

2. ด้านประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) ในประเด็นการจัดงานครั้งนี้สอดคล้องกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ และการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน

3. ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) ในประเด็นกระบวนการจัดสัปดาห์ได้ทำให้หน่วยงานหลายภาคส่วนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง และกระบวนการจัดกิจกรรมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

4. ด้านความสำเร็จโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) ในประเด็นการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กร/เครือข่ายต่างๆ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรมทำให้เกิดการตื่นตัวในการทำความดี และสามารถนำความรู้ด้านคุณธรรมเพื่อไปต่อยอดขยายผลไปสู่การปฏิบัติ

5. ด้านความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) ได้แก่ สถานที่ ระยะเวลา และความสะดวกในการเดินทาง

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานบางส่วนได้สะท้อนมุมมองอันเป็นประโยชน์ เช่น “งานสัปดาห์คุณธรรมสามารถต่อยอดได้เพราะในส่วนของตำรวจเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมควบคุมความประพฤติ ปฏิบัติงานให้ประชาชนเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น” “การจัดงานสัปดาห์มีหน่วยงานมาร่วมได้ครอบคลุม น่าสนใจกว่าปีก่อน” “ทุกภาคส่วนให้ความสนใจในการจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ เช่น บางหน่วยงานเป็นภาครัฐแต่ไม่รู้ว่าการศึกษามีแนวทางอย่างไร เมื่อได้ชมนิทรรศการจะทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น” เป็นต้น (การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25-26 มีนาคม พ.ศ. 2558)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมประเทศไทย ครั้งที่ 7 ทำให้หน่วยงานประสานไปศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) เพื่อให้เป็นแกนหลักในการส่งเสริมคุณธรรมตามบริบทขององค์กร เช่น 1. กระทรวงวัฒนธรรม เชื่อมโยงและขยายการทำงานเชิงพื้นที่ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัด 2. โรงพักนายชาติ จังหวัดพัทลุงต้องการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมสู่การเป็นโรงพักคุณธรรม 3. กลุ่มงานส่งเสริมคุ้มครองจริยธรรม กระทรวงพาณิชย์ขอความร่วมมือเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่ายสัปดาห์คุณธรรม 4. อาศรมศิลป์ ขอให้ศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) จัดการอบรมนักเรียน 5. เครือข่ายสังฆมณฑลเตรียมงานจากภารกิจกรมสร้างคุณธรรม 6. สภาองค์กรชุมชนร่วมกันหาแนวทางความร่วมมือในการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันในพื้นที่

ผลประเมินผลการจัดงานสัปดาห์คุณธรรมระดับจังหวัด

1. สัปดาห์คุณธรรมจังหวัดราชบุรี

งานสัปดาห์คุณธรรมจังหวัดราชบุรี หรืองานตลาดนัดความดี เพื่อรวบรวมเครือข่ายความดีในจังหวัด มานำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้กระตุ้นให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนความดีต่อไป ผลการประเมินผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ กระบวนการ ความสำเร็จ และความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดผลการประเมินดังนี้

1.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านการสื่อสาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46)

1.2 ประสิทธิภาพด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงานด้านความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาคุณธรรม และด้านความคาดหวังของการเข้าร่วมงาน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75)

1.3 การประเมินกระบวนการ ด้านการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงาน ตลาดนัดคุณธรรมและด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58)

1.4 การประเมินความสำเร็จ ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการรับรู้ต่อการดำเนินงานของกิจกรรมกระตุ้นให้สังคมเกิดการตื่นตัวด้านคุณธรรม และการนำความรู้ที่นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมในพื้นที่ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75)

1.5 การประเมินความพึงพอใจ ด้านการบริหารจัดการ กระบวนการจัดงาน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของการจัดงานและความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54)

อีกทั้งการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานบางส่วนได้สะท้อนมุมมองอันเป็นประโยชน์ เช่น “กิจกรรมมีเนื้อหาที่นำไปปรับใช้ได้พอสมควร สามารถนำความรู้ต่อยอดได้” “ได้รับแรงบันดาลใจและกำลังใจมากขึ้นในการทำงานด้านคุณธรรม” เป็นต้น (การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานตลาดนัดคุณธรรมจังหวัดราชบุรี, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 30 กันยายน พ.ศ. 2558)

กล่าวโดยสรุปจังหวัดราชบุรีได้จัดกิจกรรมตลาดนัดคุณธรรมขึ้นโดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปอำเภอต่างๆ เพื่อสะท้อนตัวอย่างความสำเร็จในการดำเนินงานการพัฒนาจังหวัดสู่จังหวัดคุณธรรม ตามแนวคิด “ทำดีต้องมีแฮร์” “ทำดีมีที่ยืน” และ “ทำดีก็อปปีได้” นำความสำเร็จแสดงเป็นกรณีศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างแรงบันดาลใจในการทำความดีให้ประชาชนชาวจังหวัดราชบุรีมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณธรรมบูรณาการความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ท้องถิ่นทั้งจังหวัด

2. สัมชชาคุณธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

สัมชชาคุณธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ มีเป้าหมายสร้างการรับรู้ ต่อยอด ขยายผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดด้วยธรรมานุญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดีด้วยการให้ตัวแทนเครือข่ายคุณธรรม 12 จังหวัดลงพื้นที่ศึกษาในหมู่บ้านสันติสุข 9 โดยผลการประเมินผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ กระบวนการความสำเร็จ และความพึงพอใจ ดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านการสื่อสาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93)

2.2 ประสิทธิภาพด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ด้านความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาคุณธรรม และด้านความคาดหวังของการเข้าร่วมงาน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24)

2.3 การประเมินกระบวนการ ด้านการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงาน และด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24)

2.4 การประเมินความสำเร็จ ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย การรับรู้ต่อการดำเนินงานของกิจกรรม กระตุ้นให้สังคมเกิดการตื่นตัวด้านคุณธรรม และการนำความรู้ที่นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมในพื้นที่ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26)

2.5 การประเมินความพึงพอใจ ด้านบริหารจัดการ กระบวนการจัดงาน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของการจัดงาน และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20)

อีกทั้งการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานบางส่วนได้สะท้อนมุมมองอันเป็นประโยชน์ เช่น “การปาฐกถาและการเสวนาได้รับแนวความคิด ด้านคุณธรรม จริยธรรมนำไปสู่การเผยแผ่ให้กับชุมชนได้” “จากการลงพื้นที่ที่สามารถต่อยอดความรู้ได้เพราะชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวนาและเกษตรกร การลงพื้นที่ทำให้เห็นของจริงและมีโอกาสซักถามได้” และ “งานสัมชชามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับต่างๆแต่เนื้อหาบางส่วนยังไม่ค่อยเข้าใจ ไม่ค่อยเป็นไปตามที่คาดหวัง เพราะเหมือนเป็นการโชว์เครือข่ายมากกว่าการปลูกฝังคุณธรรมโดยตรง” เป็นต้น (การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานสัมชชชาคุณธรรมจังหวัดบุรีรัมย์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24-25 สิงหาคม พ.ศ. 2558)

กล่าวโดยสรุปงานสัมชชชาคุณธรรมจังหวัดบุรีรัมย์มีรูปแบบกิจกรรมหลากหลายนับว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างมั่นใจในการนำความรู้ไป

ขยายผลเป็นเครือข่ายจังหวัดคุณธรรม อีกทั้งผู้เข้าร่วมงานได้เรียนรู้แนวคิด วิธีการที่นำจริตมาสร้าง ธรรมณูชุมชน ให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันเป็นเครือข่ายจังหวัดคุณธรรม ในส่วนการขยายผล การดำเนินงาน คณะทำงานมีเป้าหมายเคลื่อนงานด้านคุณธรรมต่อขยายผลสู่อำเภอต่างๆ ภายในจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนด้านคุณธรรมให้เข้มแข็งและเป็นรูปธรรม

3. สมัชชาจังหวัดพัทลุง

สมัชชาจังหวัดพัทลุง ได้จัดงานภายใต้แนวคิด เมืองลุง เมืองบายใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อแชร์ เชื่อม เชียร์ ดันทุนคุณธรรมความดีประกาศสัญลักษณ์ร่วมกัน และเพื่อการเรียนรู้โดยผลการประเมิน ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล กระบวนการ ความสำเร็จ และความพึงพอใจ ดังนี้

3.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านการสื่อสาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53)

3.2 ประสิทธิภาพด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ด้านความสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหาคุณธรรม และด้านความคาดหวังของการเข้าร่วมงาน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64)

3.3 การประเมินกระบวนการ ด้านการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงาน และด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59)

3.4 การประเมินความสำเร็จ ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย การรับรู้ต่อการดำเนินงานของกิจกรรม กระตุ้นให้สังคมเกิดการตื่นตัวด้านคุณธรรม และการนำความรู้ที่นำไปใช้เป็น แนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมในพื้นที่ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54)

3.5 การประเมินความพึงพอใจ ด้านบริหารจัดการ กระบวนการจัดงาน การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของการจัดงาน และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60)

อีกทั้งการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานบางส่วนได้สะท้อนมุมมองอันเป็นประโยชน์ เช่น “กิจกรรมที่ เข้าร่วมทำให้ได้ความรู้นำไปใช้ได้จริง เป็นรูปธรรม” “เนื้อหาในนิทรรศการน่าสนใจกิจกรรมหลากหลาย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปสอนนักเรียนต่อได้” “สมัชชาคุณธรรมเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือองค์กรที่ ทำงานด้านคุณธรรมมารวมตัวกัน สร้างแรงจูงใจในการทำ ความดี” เป็นต้น (การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงาน สมัชชาคุณธรรมจังหวัดพัทลุง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 กันยายน พ.ศ. 2558)

กล่าวโดยสรุปการจัดงานสมัชชาทำให้ผู้เข้าร่วมทราบสถานการณ์ปัญหาคุณธรรมเพื่อสร้าง ล้ำนี้ก่อรวมของคนพัทลุงและสร้างความตระหนักในความดีงาม และส่งต่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่อนำพา เมืองพัทลุงไปสู่จังหวัดส่งเสริมคุณธรรมต่อไป

4. สมัชชาคุณธรรมพิจิตร

สมัชชาคุณธรรมจังหวัดพิจิตร ได้จัดงานภายใต้แนวคิดรวมพลังขับเคลื่อนสังคมคุณธรรมสู่ การปฏิรูปประเทศไทยผ่านรูปแบบการปรากฏพิเศษ เวทีเสวนาวิชาการ และการจัดนิทรรศการ โดย ผลการประเมินผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล กระบวนการ ความสำเร็จ และความพึงพอใจ ดังนี้

4.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านการสื่อสาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.86)

4.2 ประสิทธิภาพด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ด้านความสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัญหาคุณธรรม และด้านความคาดหวังของการเข้าร่วมงาน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01)

4.3 การประเมินกระบวนการ ด้านการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงาน และด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91)

4.4 การประเมินความสำเร็จ ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย การรับรู้ต่อการดำเนินงานของกิจกรรม กระตุ้นให้สังคมเกิดการตื่นตัวด้านคุณธรรม และการนำความรู้ที่นำไปใช้เป็น แนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมในพื้นที่ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88)

4.5 การประเมินความพึงพอใจ ด้านบริหารจัดการ กระบวนการจัดงาน การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของการจัดงาน และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60)

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานได้สะท้อนข้อมูลจากการเข้าร่วมสัมมนาคุณธรรม เช่น “หลังจากเข้าร่วมงานจะนำความรู้ไปบอกต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อใช้คุณธรรมในการขับเคลื่อนท้องถิ่น” “การจัดงานโดยรวมประทับใจในความตั้งใจของคณะทำงาน สามารถนำเสนองานได้ดีทั้งการเสวนา และการจัดนิทรรศการ” “นิทรรศการส่วนใหญ่เป็นนิทรรศการของโรงเรียน ซึ่งนำเสนอกิจกรรมเกี่ยวกับการทำความดีของนักเรียน ทำให้ได้ความรู้นำไปประยุกต์ใช้ได้ เป็นต้น (ประมวลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาคุณธรรมจังหวัดพัทลุง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2558)

กล่าวโดยสรุปผลการดำเนินงานสัมมนาคุณธรรมพิจิตรจัดขึ้นเพื่อต้องการกระตุ้นให้ประชาชนชาวพิจิตรเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนความดีในทุกภาคส่วน ตลอดจนการบูรณาการความร่วมมือกันให้เกิดขึ้นทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ท้องถิ่น ครอบคลุมทั้งจังหวัด ร่วมกันหาหนทางที่ดีต้นแบบ และจังหวัดพิจิตรมีต้นทุนคุณธรรม เช่น โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม (โรงเรียนคุณธรรม) โรงพยาบาลบางมูลนากและโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน (โรงพยาบาลคุณธรรม)และตำบลลำประดา (ตำบลจัดการตนเอง) เป็นต้น สอดคล้องกับหลักคิดของสัมมนาคุณธรรมที่สร้างพื้นที่สำหรับเครือข่ายองค์กรภาคี ภาคประชาสังคม ประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเอกชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ศูนย์คุณธรรม, 2556, น.1) ซึ่งการจัดงานสัมมนาคุณธรรมทั้ง 4 จังหวัด สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ก่อเกิดการขับเคลื่อนคุณธรรมอย่างมีระบบและสอดคล้องร่วมหรือนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของคนในพื้นที่ และนำไปสู่การผลักดันให้เกิดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญด้านคุณธรรมจริยธรรมและการแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ปวงชน

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่ม และในภาพรวม

1. เครือข่ายธุรกิจ

เครือข่ายธุรกิจได้ใช้แผนฯ ปรับใช้ในหลักสูตรโตไปไม่โกง และจัดทำค่ายเยาวชนไทย ไร้ออร์รับขึ้น YOUTH 2020 และได้วางแผนพัฒนาและยกระดับเนื้อหาหลักสูตรค่ายเยาวชน เพื่อใช้สำหรับอบรมให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (Train the Trainer) เพื่อขยายเครือข่ายไปสู่มหาวิทยาลัย โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการช่วยเหลือจัดหานักวิชาการทรงคุณวุฒิเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2. เครือข่ายสื่อมวลชน

ภาคีเครือข่ายสื่อมวลชน 18 องค์กร ได้ดำเนินการใช้แนวทางตามแผนฯ โดยจัดทำหลักสูตรด้านคุณธรรม ซึ่งในปี พ.ศ. 2557 ได้แก่ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรคุณธรรมจริยธรรมด้านสื่อมวลชน ซึ่งได้นำผลการวิจัยมาจัดทำหลักสูตร และโครงการพัฒนาผู้นำสื่อคุณธรรม (พลส.) อีกทั้งมีแนวทางการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์คุณธรรมเพื่อสังคมไทย (สื่อสีขาว) สำหรับในปี พ.ศ. 2558 ได้จัดทำหลักสูตรคุณธรรมจริยธรรม สื่อมวลชนร่วมกับคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เครือข่ายการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มเครือข่ายการเมืองท้องถิ่นใช้แผนฯ เป็นแนวทางการดำเนินงาน ในแผนเฉพาะเครือข่ายผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยจัดกิจกรรมการอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 รุ่นรวม 172 แห่ง และนำผลการดำเนินการมาเป็นกรณีศึกษาต้นแบบเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างต่อไป รวมไปถึงการจัดอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ในส่วนของปัญหาหลักที่พบคือ ผู้บริหารบางหน่วยงานไม่เห็นด้วยในการนำแผนฯ ไปปฏิบัติ ซึ่งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการแก้ไขด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนความสำเร็จของการนำแผนฯ เพื่อนำไปใช้ของกลุ่มเครือข่ายการเมืองท้องถิ่น

4. เครือข่ายศาสนา

เครือข่ายศาสนา 32 องค์กรได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงขับเคลื่อนกิจกรรมทั้ง 3 ศาสนา และมีแผนปฏิบัติการที่มาจากแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติเป็นโครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำศาสนาสามพันธัสเสริมสร้างความเชื่อตรง (ศาสนาพุทธ, ศาสนาอิสลาม, และศาสนาคริสต์) และโครงการค่ายอบรมเยาวชนและครูทั้ง 3 ศาสนา ซึ่งถือว่าเครือข่ายได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนฯ และสามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

5. เครือข่ายชุมชน

เครือข่ายชุมชนได้ดำเนินการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานการทำงาน (Area Based) และเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ เป็นเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายชุมชนมีการทำงานในพื้นที่มีแผนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของจังหวัดนาร่อง 4 จังหวัด ผ่านการจัดงานสัมมนาคุณธรรมระดับจังหวัด 4 จังหวัด

6. เครือข่ายการศึกษา

เครือข่ายการศึกษาได้ดำเนินงานสอดคล้องกับแผนฯ โดยการส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา แต่ไม่มีโครงการร่วมกันอย่างเด่นชัด เพราะเครือข่ายการศึกษาได้มีการดำเนินงานในด้านคุณธรรมอยู่เดิม และเครือข่ายมีแนวทางที่จะขยายผลให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคต่อไป

7. เครือข่ายองค์กรภาครัฐ

เครือข่ายองค์กรภาครัฐ 12 หน่วยงานมีแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมตามแผนฯ โดยเครือข่ายองค์กรภาครัฐมีเป้าหมาย คือ การสร้าง Public Trust เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์กรภาครัฐ โดยให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างตามหลักคุณธรรม ความเชื่อตรง และเป็นต้นแบบการบริหารจัดการตามหลักจรรยาภิบาลอย่างไรก็ดีเครือข่ายองค์กรภาครัฐยังไม่มีโครงการร่วมกันอย่างเด่นชัด เนื่องจากข้อจำกัด ด้านงบประมาณ และบุคลากร

สังเกตได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีการพัฒนาคุณธรรมว่าด้านความเชื่อตรงระดับบุคคลและการส่งเสริมบุคคลต้นแบบ กลยุทธ์การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ชื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องตามแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติในการสร้างสังคมไทยเป็นสังคมแห่งความเชื่อตรงโปร่งใสให้ทุกภาคส่วนร่วมเป็นเจ้าของร่วมคิดร่วมกำหนด (มติพล ธาระรูป, 2559, น.1) และเป็นการทำงานต่อเนื่องจาก ปี 2557 นำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ

1.1 การดำเนินงานขับเคลื่อนงานคุณธรรมควรเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557 – 2559 ร่วมกับแผนงานของเครือข่ายองค์กรภาคี

1.2 ควรสนับสนุน ส่งเสริม เชิดชู องค์กร หรือหน่วยงานต้นแบบขององค์กรเครือข่ายเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงาน ภาคประชาชน เห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านคุณธรรม

2. ข้อเสนอแนะต่อการจัดงานสัมมนาคุณธรรม

2.1 การสื่อสารประชาสัมพันธ์

2.1.1 ก่อนการจัดงานควรมีการประชาสัมพันธ์เนื้อหาและมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

2.2 การบริหารจัดการ

2.2.1 การจัดกิจกรรมควรให้ผู้เข้าร่วมงานสามารถเข้าฟังหรือเข้าร่วมได้ในหลายๆ ประเด็น เพื่อช่วยต่อยอดความคิดได้อย่างรอบด้าน

2.2.2 ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนของจังหวัดใกล้เคียงและกลุ่มเด็กเยาวชนให้มากขึ้น

2.2.3 การจัดงานสัมมนาคุณธรรมในระดับอำเภอควรจัดให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้ โดยเฉพาะชุมชนที่ยังไม่ได้ดำเนินงานด้านคุณธรรมที่ชัดเจน

2.3 รูปแบบการจัดงาน

2.3.1 การขยายผลการดำเนินงานควรมีการถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และเผยแพร่ให้เกิดการขยายผล และศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) เป็นตัวเชื่อมเครือข่ายต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย 7 เครือข่าย

3.1 เครือข่ายองค์กรภาคีควรร่วมมือกันขับเคลื่อนคุณธรรมในระดับพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557-2559

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาติดตามต่อหลังจากการจัดประชุมสัมมนา เพื่อนำเจตนารมณ์/ปฏิญญาที่ได้สู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดประชุมให้ทุกหน่วยเครือข่าย เพื่อร่วมมือกันจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) และนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (2557). รายงานผลการวิจัยและประเมินผล การขับเคลื่อนแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติปี พ.ศ. 2557-2559 ขององค์กรภาคีเครือข่าย ภายใต้การดำเนินโครงการสมัชชาคูณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล, และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, (2549). การประเมินโครงการ สมัชชาคูณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- นิตีพล ธาระรูป. (2559). การถอดบทเรียนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ความซื่อตรงแห่งชาติภายใต้การดำเนิน โครงการ สมัชชาคูณธรรม. วารสารสุทธิปริทัศน์, 30(93), 80-95.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2554). แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2557-2559. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2556) กระบวนการขับเคลื่อนสมัชชาคูณธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- อรทัย อัจฉา, ครรชิต ปิตะกา, รัตใจ เปี้ยแก้ว, พิพัฒน์ เพชรจิโรจน์, ประมวล บุญมา, และสุชาดา นกอยู่, (2550). ผลการประเมินการขับเคลื่อนคุณธรรมและการจัดงานสมัชชาคูณธรรม แห่งชาติ. ครั้งที่ 2. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall inc.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.